

7 november 2024, Algemene Beschouwingen 2024

Beste voorzitter en alle overige aanwezigen,

Inleiding

Graag wil ik ook dit jaar weer het college en met name ook de ambtenaren bedanken voor het werk dat is verricht om deze begroting tot stand te brengen. Ook dit jaar hebben wij als fracties het aantal vragen van vorig jaar (260 stuks) weten te overtreffen en is de barrière van 300 vragen doorbroken. Wij weten niet of dit een positieve ontwikkeling is.

1. De vraag is dan ook of de informatievoorziening via de begroting en het proces dat hieraan vooraf gaat niet voldoende is, of dat er vragen gesteld worden die niet relevant zijn. Wat is de mening van het college hierover en wat zou hier mogelijk in moeten veranderen?

Bezetting college

Het doet mij deugd dat vandaag weer een bijna volledig college aanwezig is bij deze begrotingsvergadering. Als we terugkijken op het afgelopen jaar was de bezetting broos en zijn diverse portefeuilles meermaals verschoven. Wij wensen wethouder Braun een goed herstel toe, maar vrezen ook dat met de afwezigheid van een fulltime wethouder, de enige in onze gemeente, belangrijke zaken blijven liggen.

2. Onze vraag aan het college is dan ook of zij tijdelijke vervanging hebben overwogen of gaan overwegen wanneer het uitgangspunt is dat dhr. Braun 6 maanden afwezig is?
3. Als dit niet het geval is, en het college denkt dit zelf op te kunnen vangen, hebben wij dan de afgelopen 2 jaar wel een efficiënte werkverhouding gehad in ons college of liggen hier kansen voor optimalisatie?

Ravijnjaren

Wij weten ook dat wij de komende jaren de broekriem binnen onze gemeente zullen moeten aanhalen. Graag gaan wij hier als raad met het college en de ambtenaren mee aan de slag. In de BDO-benchmark 2024 van Nederlandse gemeenten staan wij als Voerendaal op plek 106 van de 113 gemeenten met minder dan 25.000 inwoners en scoren we een onvoldoende. Daarbij moeten wij ons vooral realiseren dat de uitkering van het gemeentefonds ten opzichte van de begroting 2021 van €17.741.000,- is gestegen naar €24.742.000,-. Dat is een stijging van bijna 40%! Ja, de prijzen zijn gestegen en, ja, er komen taken bij, maar de financiële positie van Nederlandse gemeenten is over het algemeen sterk verbeterd in de afgelopen jaren.

Bij de jaarrekening is er de laatste jaren stevast sprake van een positief saldo, afgelopen jaar bedroeg dit zelfs €3.100.000,-. Het jaar ervoor was dit €1.900.000,-. Hierdoor hebben wij de afgelopen 2 jaren €2.200.000,- aan de algemene reserve toegevoegd. Uit de septembercirculaire blijkt dat er volgend jaar een overschot wordt voorzien van €500.000,- en de tekorten de jaren daarna zonder interventie dalen van €2.000.000,- naar €1.500.000,-.

Als D66 Voerendaal staan wij voor verantwoord beleid! Wij pleiten ervoor om tijdig met elkaar aan de slag te gaan maar de ambities die wij hebben, moeten we zeer zeker niet laten varen.

Als we kijken naar de begroting van de afgelopen jaren en de uitputting daarvan in de daaropvolgende jaarrekening, is geld niet ons grootste probleem. Binnen de beschikbare capaciteit de juiste keuzes maken daar zit volgens D66 Voerendaal de uitdaging!

Als we kijken naar de raadsplanner en de begrotingen van de afgelopen jaren dan zien wij dat veel projecten en voornemens worden uitgesteld. Denk hierbij aan het paraplubestemmingsplan of de realisatie van onderwijshuisvesting in Ubachsberg en Ransdaal. Dit levert frustratie op bij ons college, ambtenaren en raadsleden en zeker ook bij onze inwoners en ondernemers.

Wij zijn dan ook groot voorstander van een investeringsagenda, waarin realistisch wordt geraamd. Hierbij moet er geprioriteerd worden waarbij we sommige zaken 100% zeker uit moeten voeren, en andere zaken afhankelijk kunnen maken van de beschikbare capaciteit. Dit maakt de gemeente wendbaar en zorgt voor meer voorspelbaarheid richting inwoners en ondernemers.

Crisisnoodopvang in Voerendaal

Op 8 januari opende de Crisisnoodopvang haar deuren in Voerendaal. We zijn nu bijna een jaar verder en zien dat dit na aanvankelijk veel ophef in rustig vaarwater is gekomen. Er zijn vele mooie initiatieven tot stand gekomen met en zonder hulp van vrijwilligers. Wij hopen dat de inwoners van Ubachsberg dit ook zo ervaren en zijn benieuwd of het college hier nog verder navraag naar doet?

4. Wat heeft het college geleerd van het doorlopen proces rondom de crisisnoodopvang en de huidige gang van zaken?
5. Is het college voornemens om de inwoners van Ubachsberg nog actief te raadplegen met betrekking tot de CNO-locatie inclusief eventuele op- of aanmerkingen?
6. Gezien de huidige landelijke ontwikkelingen vragen wij ons af of ons college een verlenging van de CNO-locatie wil overwegen wanneer dit de daaropvolgende ontwikkelingen (zoals de mogelijke bouw van een nieuwe school) niet in de weg staat?

Bezuinigingen op de cultuursector en gemeenschappelijke voorzieningen

In de afgelopen periode heeft het kabinet Schoof haar plannen ontvouwd. Het moge duidelijk zijn dat wij hier als D66 Voerendaal niet positief over zijn. Waar wij ons met name zorgen over maken zijn de voorgenomen bezuinigingen op onderwijs, sport en cultuur. Bewegingsonderwijs, Cultuuronderwijs en regelingen voor kinderen met speciale behoeften worden zwaar getroffen. Ook wordt er zwaar bezuinigd op de subsidieregeling voor de bouw en onderhoud van sportaccommodaties.

7. Hoe ziet het college deze ontwikkeling en ziet zij mogelijkheden om deze bezuinigingen voor onze inwoners en verenigingen binnen onze gemeente te dempen?

Als we het hebben over sport en cultuur, zijn de locaties binnen onze gemeente waarin hierin wordt voorzien van groot belang voor onze inwoners en verenigingen. We hebben de plannen met betrekking tot verduurzaming van gemeentelijk vastgoed gezien, maar constateren ook dat er onrust is over de toekomst van een aantal van deze locaties. De Borenburg heeft nu al meer dan een half jaar geen exploitant meer en er is geen zicht op een oplossing. Onrust is er ook in Klimmen met betrekking tot de beschikbaarheid van Op d'r Plats na opening van de Open Club Klimmen en in Ransdaal is het bijgebouw bij de school ook onderwerp van discussie. Al deze voorzieningen, groot en klein, zijn van groot belang omdat ze de leefbaarheid van onze kernen vergroten.

8. Hoe ziet het college de specifieke ontwikkelingen en zou het wenselijk zijn om een integraal huisvestingsplan hiervoor op te stellen?

Onderwijshuisvesting

Als we het hebben over vastgoed van de gemeente en leefbaarheid van onze kernen mag de onderwijshuisvesting niet ontbreken. Bij Cortemich is er discussie over het beheer en de exploitatie van het gebouw. In Klimmen loopt de realisatie van de Open Club inmiddels meer dan een half jaar vertraging op, zonder extra kosten.

9. Kan de portefeuillehouder ons bevestigen dat dit gehele project binnen budget wordt uitgevoerd? Zo ja, hoeveel tegenvallers kunnen wij dan nog opvangen met het gevoteerde krediet door de raad?

Dan hebben we ook nog de voorgenomen plannen voor Ubachsberg en Ransdaal, waar zeker in het geval van Ransdaal al veel over is gesproken. Wij kijken uit naar de resultaten van de locatiestudie en maken ons tegelijkertijd zorgen om de situatie in Ransdaal waar dit college en de raadsleden uit de coalitie hebben gekozen voor nieuwbouw die pas in 2034 gerealiseerd kan worden. Met dit vooruitzicht dienen wij een motie in om ervoor te zorgen dat er in de tussenliggende 10 jaar een duidelijk perspectief ligt voor de kinderen in Ransdaal. Tijdens de bijeenkomst met alle partijen op 4 september werd duidelijk dat veel eerder dan 2034 niet haalbaar is, hooguit 1 jaar. Daarnaast is er altijd kans op vertraging. Nu deze keuze is gemaakt, zal er voor deze periode van 10 jaar voorkomen moeten worden dat de kinderen en ouders in Ransdaal geen enkel perspectief zien in de huidige 70 jaar oude school, discussies over onderhoudsgelden ontstaan en er een uittocht van leerlingen op gang komt.

Informatievoorziening

Wij bedanken het college voor de terugkoppeling op de moties in de vorm van een raadsinformatiebrief. Deze fractie had al een heel epistel voorbereid om hier kritische vragen over te stellen, evenals vorig jaar. Maar dit is de informatievoorziening zoals wij deze graag zien!

Tegen het einde van het jaar is op ons verzoek een thema-sessie gepland. Wij proeven bij onze inwoners en ondernemers onvrede over de wijze van informatievoorziening. Wij als raad ervaren vaak ook dat wij niet goed of volledig worden geïnformeerd. Wij begrijpen ook dat het college en de ambtenaren hun best doen, met het beleidskader Burgerparticipatie in de hand.

- Hoe kan het dat wij als raad wel worden geïnformeerd over de vertraging van de Open Club, maar niet over de consequenties voor de kosten, ook als dit positief nieuws is?
- Hoe kan het, dat de werkzaamheden voor Voerendaal Oost begin 2025 worden gestart, maar het gereserveerde budget niet toereikend is? En dat wij als raad tussentijds niet worden geïnformeerd.
- Hoe kan het dat er vorig jaar met veel bombarie een Masterplan Wonen wordt geïntroduceerd, maar dat het daarna volledig stil valt wat betreft de informatievoorziening.
- Hoe kan het dat de laatste raadsinformatiebrief / bewonersbrief van de CNO dateert van 16 januari 2024? Nu weet ik wel dat tijdens de commissies onze voorzitter de aanwezigen regelmatig heeft bijgepraat. Toch is het essentieel dat wij bij positief/negatief/geen nieuws structureel worden geïnformeerd.

Moeten wij met alle details uit de uitvoering worden belast? Nee. Maar zoals eerder benoemd, is de uitvoeringskracht een groot knelpunt binnen onze gemeente en hebben wij als gemeenteraad de taak om de voortgang van de uitvoering van beleid en specifieke projecten te bewaken en eventueel bij te sturen als dit nodig is. Wij roepen vanwege deze reden nogmaals op om kritisch naar de beschikbare capaciteit te kijken. Over capaciteit gesproken, over de motie regionale samenwerking, hebben wij de volgende vraag. In de update wordt verwezen naar de Toekomstvisie Voerendaal. We kunnen ook in de begroting lezen dat dit al enkele jaren is doorgeschoven.

10. Hoe gaat de portefeuillehouder ervoor zorg dragen dat deze visie niet nog een jaar wordt doorgeschoven en het liefst voor het zomerreces van 2025 wordt opgeleverd?

Duurzaam en gezond in Voerendaal

Wij hebben in de krant mogen lezen dat er een vergunningsaanvraag is gedaan voor 18 hectare zonneweide in ons Heuvelland. Eerder hebben wij onze bedenkingen geuit ten aanzien van de schaalgrootte, zonneladder en lokale lasten en lusten.

11. Hoe ziet de portefeuillehouder dit traject voor zich? Wij hebben in de krant gelezen dat de raad hier nog een besluit over neemt, terwijl het beoordelingskader hier volgens ons niet in voorziet?

Naast de ontwikkelingen met betrekking tot verduurzaming gemeentelijk vastgoed en de Zonneweides (via de krant) horen wij vrijwel niets over de uitvoering van de RES 2.0 en de door de raad vastgestelde Transitievisie Warmte.

12. Kan de portefeuillehouder ons toezeggen dat hij ons zal informeren over de voortgang op deze onderwerpen?

Afronding

Tot slot wil ik nog kort herhalen waar voor ons de focus op moet liggen in 2025 en verdere jaren: Als raad moeten wij keuzes maken op basis van een investeringsagenda waar wij de juiste verbinding leggen tussen ambities en beschikbare capaciteit. Toekomstige geldstromen zijn daarbij een aandachtspunt maar de uitvoeringskracht is het grote knelpunt. Om die reden moeten we als gemeente niet alleen wendbaar worden, maar ook serieus kijken naar mogelijke vormen van samenwerking, waar wij eerder dit jaar in een motie toe hebben opgeroepen.

Ik wil u bedanken voor de aandacht en kijk uit naar een vruchtbare begrotingsvergadering.

Ruud Keijbets namens de fractie van D66 Voerendaal